

EUROPESE CENTRALE BANK

EUROSYSTEEM

KWARTAALVERSLAG SSM

Voortgang bij de operationele uitvoering van de Verordening inzake het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme

In 2014 verschijnt
in alle publicaties
van de ECB
een motief van
het bankbiljet
van €20.

2014 / 2

© Europese Centrale Bank, 2014

Adres	Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Duitsland
Postadres	Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Duitsland
Telefoon	+49 69 1344 0
Internet	http://www.ecb.europa.eu

Alle rechten voorbehouden. Reproductie voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan op voorwaarde dat de bron wordt vermeld.

ISBN	978-92-899-1199-3 (online)
ISSN	2315-3741 (online)
EU Catalogue No	QB-BM-14-002-NL-N (online)

HOOFDPUNTEN

Dit is het tweede kwartaalverslag over de voortgang bij de tenuitvoerlegging van de Verordening inzake het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme (de GTM-Verordening) dat aan het Europees Parlement, de EU-Raad en de Europese Commissie wordt uitgebracht. Dit door de GTM-Verordening voorgeschreven verslag bestrijkt de drie maanden **van 4 februari tot en met 3 mei 2014**¹.

De belangrijkste punten van dit kwartaalverslag zijn:

- **De opzet van de governancestructuren van het GTM, waaronder de daarmee samenhangende organisatorische regels en regelingen, is vrijwel voltooid.** De Raad van Toezicht heeft in de verslagperiode vijfmaal vergaderd en zijn eigen Reglement van Orde vastgesteld, waardoor het mogelijk werd het Stuurcomité in te stellen. Het ECB-Besluit inzake de instelling van de Administratieve Raad voor Toetsing werd eveneens vastgesteld en de oproep aan belangstellenden voor het lidmaatschap zich te aan te melden, staat nog uit. De ECB-Verordening inzake de instelling van het Bemiddelingspanel moet in mei officieel worden vastgesteld en daarom wordt daaraan nu de laatste hand gelegd. De Raad van Bestuur heeft zijn goedkeuring gehecht aan een ECB-Besluit inzake de vertegenwoordigers van de ECB bij de Raad van Toezicht en heeft drie vertegenwoordigers benoemd. De Raad van Bestuur heeft verder zijn goedkeuring gehecht aan een ECB-Besluit inzake de nauwe samenwerking met nationale bevoegde autoriteiten (NBA's)² van deelnemende lidstaten die niet de euro als munt hebben.
- **De Raad van Bestuur heeft op voorstel van de Raad van Toezicht zijn goedkeuring gehecht aan de GTM-Kaderverordening. Deze is op 25 april 2014 gepubliceerd, samen met een feedbackverklaring over de resultaten van de openbare raadpleging en de aanpassingen die zijn gedaan.** De in de GTM-Verordening vastgestelde uiterste datum van 4 mei 2014 is daarmee gehaald. In de GTM-Kaderverordening wordt vorm gegeven aan de praktische uitvoering van artikel 6 van de GTM-Verordening (betreffende de samenwerking tussen de ECB en de NBA's binnen het GTM). Overeenkomstig het bepaalde in de GTM-Verordening is over de concept-Kaderverordening tussen 7 februari en 7 maart 2014 een openbare raadpleging gehouden. De resultaten daarvan waren zeer positief en er was brede steun voor de aanpak die in de raadplegingstekst werd voorgesteld.

¹ Het eerste kwartaalverslag is verschenen op 4 februari 2014, drie maanden na het van kracht worden van de GTM-Verordening op 4 november 2013.

² Onder de NBA's vallen ook nationale centrale banken met toezichthoudende taken.

- **In de verslagperiode is doorgewerkt aan de Toezichtshandleiding voor het GTM.** Het toezichtsmodel van het GTM, zoals beschreven in de conceptversie van de Toezichtshandleiding (die de processen, procedures en methodologie voor het toezicht op belangrijke en minder belangrijke instellingen behandelt), is verder verfijnd op grond van feedback vanuit de NBA's. Deze voor GTM-medewerkers bedoelde handleiding is een dynamisch document dat voor én na 4 november 2014 nog regelmatig geactualiseerd zal worden. De ECB komt nog met een handleiding voor de toezichtspraktijk waarin de kenmerken, taken en processen van het GTM worden toegelicht.
- **Er is een begin gemaakt met het opzetten van Joint Supervisory Teams (JST's). Zij worden de belangrijkste uitvoerende structuur binnen de toezichtspraktijk van het GTM.** De JST's gaan direct toezicht houden op de ongeveer honderddertig bankconcerns die op grond van de GTM-Verordening als belangrijk worden aangemerkt. Het opzetten van volledig functionele JST's is een van de grote uitdagingen die het GTM het hoofd moet bieden om zijn toezichtstaken tijdig, op 4 november 2014, op zich te kunnen nemen. Daarvoor zijn, naast een adequate personele bezetting, de ontwikkeling van een operationele infrastructuur, training en effectieve organisatorische processen nodig. Het GTM boekt goede vorderingen met de werving van personeel en het voorbereidende werk. Naar verwachting zullen alle JST-coördinatoren eind juni zijn benoemd en zullen zij eind deze zomer vrijwel allemaal bij de ECB in dienst getreden zijn. De voortgang op dit belangrijke punt wordt het hele jaar door nauwlettend gecontroleerd.
- **De personele bezetting van het GTM verloopt in een bevredigend tempo, nadat eerst enige vertraging was opgetreden bij de benoemingen op senior-managementniveau.** Bij het aannemen van personeel wordt over het algemeen van boven naar beneden gewerkt. De interne planning is aangepast, opdat deze beter aansluit bij de aanvangsdata van de senior managers en de personeelsomvang een kritische massa heeft bereikt op het moment dat het GTM zijn taken opneemt. Uit het grote aantal aanmeldingen (meer dan achtduizend op de tot nu toe gepubliceerde vacatures) blijkt dat er veel belangstelling is voor de functies bij het GTM. Tijdig in de personele behoefte voorzien is een andere grote uitdaging voor het GTM.
- **Er is aanzienlijke voortgang geboekt met de uitvoering van de uitgebreide beoordeling.** De keuze van de portefeuilles die bij de activakwaliteitsbeoordeling (AQR, *Asset Quality Review*) worden doorgelicht, is afgerond en de uitvoerende fase is begonnen. Het gedetailleerde stresstestscenario, dat door de Europese Bankautoriteit (EBA) is vastgesteld en samen met het Europees Comité voor systeemrisico's (ECSR) en de ECB is voorbereid, is op 29 april 2014 bekendgemaakt.
- **De Raad van Toezicht heeft zijn goedkeuring gehecht aan een handleiding voor de toezichtrapportage. Deze biedt het gegevenskader dat de uitvoering van het toezicht ondersteunt.** De handleiding is een intern document waarin is vastgelegd hoe van het

toezicht verslag moet worden gedaan en waarin de gegevens en het rapportagekader voor het GTM worden beschreven.

- Ook op veel taakgebieden, zoals de IT-infrastructuur, HR, huisvesting, in- en externe communicatie, het beleid inzake toezichtsvergoedingen, de logistieke organisatie en juridische en statistische diensten, zijn **de voorbereidingen** inmiddels ver gevorderd.

1 INLEIDING

De GTM-Verordening³ schrijft voor dat de Europese Centrale Bank (ECB) vanaf 3 november 2013 elk kwartaal aan het Europees Parlement, de EU-Raad en de Europese Commissie verslag uitbrengt over de voortgang die is geboekt bij de operationele uitvoering van de GTM-Verordening.

Volgens de afspraken over verantwoording die met het Europees Parlement⁴ en de EU-Raad⁵ zijn gemaakt, dienen de volgende specifieke punten in het kwartaalverslag te worden behandeld:

- de interne voorbereiding, organisatie en planning van de werkzaamheden;
- concrete afspraken die zijn gemaakt om aan de eis tot scheiding van de monetairbeleids- en toezichtstaken te voldoen;
- samenwerking met andere bevoegde autoriteiten, nationaal of van de EU;
- eventuele hindernissen waartegen de ECB bij de voorbereiding van haar toezichtstaken is aangelopen;
- eventuele gebeurtenissen die reden tot zorg geven of veranderingen in de Gedragscode.

Het eerste kwartaalverslag van het SSM, dat op 4 februari 2014 is gepubliceerd, behandelt niet alleen de periode van 3 november 2013 tot en met 3 februari 2014, maar ook het voorbereidende werk dat sinds de eurotop van 29 juni 2012 is verricht.

³ Verordening (EU) nr. 1024/2013 van de Raad van 15 oktober 2013 waarbij aan de Europese Centrale Bank specifieke taken worden opgedragen betreffende het beleid inzake het prudentieel toezicht op kredietinstellingen (PB L 287 van 29.10.2013, blz. 63).

⁴ Interinstitutioneel Akkoord tussen het Europees Parlement en de Europese Centrale Bank over de praktische regelingen in verband met de uitoefening van democratische verantwoordingsplicht en toezicht op de uitoefening van de taken die in het kader van het gemeenschappelijk toezichtsmechanisme aan de Europese Centrale Bank zijn opgedragen (PB L 320 van 30.11.2013, blz. 1).

⁵ Memorandum van Overeenstemming tussen de Raad van de Europese Unie en de Europese Centrale Bank over de procedurele samenwerking met betrekking tot het Gemeenschappelijk Toezichtmechanisme, dat op 12 december 2013 in werking is getreden.

Dit tweede kwartaalverslag heeft betrekking op de periode 4 februari tot en met 3 mei 2014. Het is opgesteld door medewerkers van de ECB en goedgekeurd door de Raad van Toezicht, onder raadpleging van de Raad van Bestuur van de ECB.

Het derde kwartaalverslag verschijnt begin augustus 2014.

2 DE OPZET VAN DE GOVERNANCE-STRUCTUREN VAN HET GTM

2.1 DE RAAD VAN TOEZICHT

Er zijn opnieuw enkele benoemingen in de Raad van Toezicht gedaan.

Sabine Lautenschläger is voor een op 3 februari 2014 gehouden hoorzitting van de Commissie Economische en Monetaire Zaken (ECON) van het Europees Parlement verschenen en daarna per 12 februari 2014 benoemd tot Vicevoorzitter van de Raad van Toezicht.

Op 6 maart 2014 heeft de Raad van Bestuur drie vertegenwoordigers van de ECB bij de Raad van Toezicht benoemd:

- **Ignazio Angeloni**, voormalig Directeur-Generaal Macroprudentieel Beleid en Financiële Stabiliteit bij de ECB, treedt op 6 maart 2014 tot de Raad van Toezicht toe.
- **Sirkka Hämäläinen** was van 1998 tot 2003 lid van de Directie van de ECB. Zij treedt in mei 2014 tot de Raad van Toezicht toe.
- **Julie Dickson**, momenteel hoofdintendant financiële instellingen bij het OFSI (Office of the Superintendent of Financial Institutions), de belangrijkste Canadese toezichthouder en regelgever voor de financiële sector, treedt in augustus 2014 tot de Raad van Toezicht toe.

Na raadpleging van de Raad van Bestuur heeft de Raad van Toezicht op 31 maart 2014 zijn eigen Reglement van Orde vastgesteld. Het Reglement is op 1 april 2014 van kracht geworden en is gepubliceerd op de website van de ECB. Het vormt een aanvulling op het Reglement van Orde van de ECB, dat in januari 2014 is gewijzigd en nu ook een gedetailleerde beschrijving van de verhouding tussen de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht bevat.

2.2 HET STUURCOMITÉ

In het Reglement van Orde van de Raad van Toezicht zijn ook bepalingen over het Stuurcomité opgenomen.

Het Stuurcomité bestaat uit acht leden van de Raad van Toezicht, en wel:

- de Voorzitter
- de Vicevoorzitter
- een van de vertegenwoordigers van de ECB
- vijf leden van de nationale bevoegde autoriteiten (NBA's)

De vijf NBA-leden worden benoemd voor een termijn van één jaar. Om een eerlijke verdeling en afwisseling tussen de NBA's te waarborgen, is elke NBA ingedeeld in één van vier groepen, op grond van het totale geconsolideerde vermogen van de banken in de deelnemende lidstaat in kwestie. Er moet altijd minimaal één lid van elke groep zitting hebben in het Stuurcomité.

Het Stuurcomité heeft als mandaat de werkzaamheden van de Raad van Toezicht te ondersteunen en diens vergaderingen voor te bereiden. De eerste vergadering van het Stuurcomité was op 27 maart 2014.

2.3 DE ADMINISTRatieve RAAD VOOR TOETSING

Op grond van de GTM-Verordening dient de ECB een Administratieve Raad voor Toetsing in het leven te roepen. Deze toetst intern de besluiten die de ECB neemt bij de uitoefening van de haar krachtens de GTM-Verordening verleende bevoegdheden. In dit interne orgaan dienen vijf uit lidstaten afkomstige personen met een uitstekende reputatie zitting te hebben, die aantoonbaar beschikken over relevante kennis en professionele ervaring op het gebied van banken en andere financiële dienstverleners, waaronder ervaring met toezicht, en wel op het vereiste hoge niveau.

De Administratieve Raad voor Toetsing krijgt als mandaat om toezichtsbeslissingen te toetsen op verzoek van een natuurlijke of rechtspersoon tot wie zulke besluiten zijn gericht of die daardoor rechtstreeks en individueel wordt geraakt. De aard en reikwijdte van deze toetsing dient erop gericht te zijn om vast te stellen of de aangevochten beslissing procedureel en materieel conform de GTM-Verordening is genomen.

Het Ontwerpbesluit van de ECB inzake de instelling en het huishoudelijk reglement van de Administratieve Raad voor Toetsing is ter raadpleging aan de Raad van Toezicht voorgelegd, waarna de Raad van Bestuur het op 16 april 2014 heeft besproken en er zijn goedkeuring aan heeft gehecht. Op 1 mei 2014 heeft de ECB een oproep doen uitgaan aan belangstellenden voor het lidmaatschap van de Administratieve Raad van Toetsing om zich aan te melden. De oproep is gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU.

2.4 HET BEMIDDELINGSPANEL

De GTM-Verordening voorziet in de instelling van nog een intern orgaan, het Bemiddelingspanel, dat moet helpen de scheiding tussen het monetair beleid en het toezicht te waarborgen. Het doel van het panel is om, op verzoek van een NBA, zich uit te spreken over verschillen van inzicht omtrent een bezwaar van de Raad van Bestuur tegen een door de Raad van Toezicht voorbereid Ontwerpbesluit. Het Bemiddelingspanel dient daarom uit één lid van elke deelnemende lidstaat te bestaan. De panelleden worden gekozen uit de leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht.

Het concept van de ECB-Verordening inzake de instelling en het huishoudelijk reglement van het Bemiddelingspanel is ter consultatie aan de Raad van Toezicht voorgelegd, waarna de Raad van Bestuur deze op 21 maart 2014 heeft besproken en er zijn goedkeuring aan heeft gehecht, met het oog op de officiële vaststelling in de loop van mei, als alle taalversies van dit document klaar zijn.

3 DE OPZET VAN DE TOEZICHTSFUNCTIE BIJ DE ECB

3.1 ORGANISATIE

Om de ECB haar toezichtsfunctie te laten uitoefenen, zijn vier nieuwe Directoraten-Generaal (DG's) en een Secretariaat van de Raad van Toezicht opgezet. De organisatorische opzet is inmiddels verder uitgewerkt.

De **DG's Microprudentieel Toezicht I en II** (DG's MPT I en II), dat zich bezighouden met het dagelijks toezicht op de ongeveer honderddertig belangrijke bankconcerns, bestaan uit respectievelijk zeven en acht afdelingen. De verdeling van de banken tussen de twee DG's verloopt volgens een op risico gebaseerd toezichtsmodel, dat wil zeggen dat wordt gekeken naar de risicoposities, complexiteit en bedrijfsmodellen van de banken. De dertig meest systeemrelevante banken zijn aan DG MPT I toegewezen, de rest aan DG MPT II.

DG Microprudentieel Toezicht III (DG MPT III), dat verantwoordelijk is voor het indirecte toezicht op de minder belangrijke banken, telt drie afdelingen:

- Analyse en Methodologische Ondersteuning;
- Institutioneel en Sectortoezicht;
- Regelgevende Oversight en Relaties met NBA's.

DG Microprudentieel Toezicht IV (DG MPT IV), dat verantwoordelijk is voor de horizontale en specialistische diensten, bestaat uit tien afdelingen:

- Autorisatie
- Handhaving en Sancties
- Interne Modellen
- Methodologie- en Normontwikkeling
- Planning en Coördinatie van het SEP
- Gecentraliseerde inspecties ter plaatse
- Toezichtsgebonden Kwaliteitsborging
- Crisisbeheersing
- Toezichtsbeleid
- Risicoanalyse GTM.

In zeven van de tien afdelingen zijn substructuren in het leven geroepen, in de vorm van twee onderafdelingen per afdeling. Verder is er een onafhankelijke Centrale Operationele Dienst ingesteld, die helpt te bepalen welke door de DG's Informatiesystemen en Statistieken op te leveren IT-functies de DG's Microprudentieel Toezicht nodig hebben.

Het speciale **Secretariaat van de Raad van Toezicht** bestaat uit één organisatie-eenheid op het niveau van een Directoraat en omvat twee afdelingen:

- Besluitvormingsproces
- Besluitvormingsbeleid

3.2 HET PERSONEEL

De werving voor het GTM verloopt 'van boven naar beneden', wat wil zeggen dat men is begonnen met het senior management.

De interne planning is aangepast, opdat deze aansluit bij de aanvangsdata van de senior managers en opdat de personeelsomvang een kritieke massa heeft bereikt op het moment dat het GTM zijn taken opneemt.

Tien senior managers waren begin maart met hun werkzaamheden begonnen en namen deel aan de selectieprocedures voor het middenkader.

Vervolgens is voorrang gegeven aan de werving van het middenkader voor de DG's MPT I en II, zodat operationele JST's konden worden opgezet, en aan de werving voor drie afdelingen van DG MPT IV, namelijk Methodologie- en Normontwikkeling, Risicoanalyse GTM en Planning en Coördinatie van het SEP. Naar verwachting zullen de meeste van deze achttien afdelingshoofden in mei in functie zijn. Verder zijn er voor deze voorrangsggebieden al zo'n honderd afdelingshoofden en adviseurs aangetrokken, die verspreid over de komende maanden bij de ECB in dienst treden. De werving voor het middenkader van DG MPT III wordt rond mei afgerond, die voor de resterende middenmanagers van DG MPT IV voor de zomer.

Daarnaast zijn begin februari vacatures gepubliceerd voor professionele toezichthouders bij de DG's MPT I en II. Naar verwachting zullen er in juni 2014 zo'n 280 toezichthouders zijn aangetrokken en zal de werving van de overige 260 professionals voor de DG's MPT III en IV tussen juli en september worden afgerond.

Tot slot de werving voor de gemeenschappelijke diensten binnen de ECB, zoals IT, HR, juridische zaken, budget, statistieken, communicatie en algemeen beheer. Ook die verloopt vlot: de werving van het middenkader en de vakdeskundigen gaat grotendeels gelijk op.

Intussen zijn (of worden) er zo'n tweehonderd vakdeskundigen van NBA's tijdelijk bij de ECB gedetacheerd om te helpen met de directe operationele taken. Het laatste contingent gedetacheerden, zo'n honderdtwintig mensen, begint waarschijnlijk in mei of juni.

Het voor de werving voorziene tijdschema is realistisch, zoals uit de eerste wervingsronden blijkt. Maar het is van belang de vaart erin te houden, vooral gezien de tijd die nodig is om de sollicitaties te verwerken en de selectieprocedures te doorlopen. Uit het grote aantal sollicitanten (meer dan achtduizend voor de tot nu toe gepubliceerde vacatures) blijkt dat er grote belangstelling bestaat voor de functies bij het GTM, een tendens die zich in de komende wervingsronden waarschijnlijk doorzet. Om de risico's voor de kwaliteit en de snelheid van de werving te verminderen, werkt de ECB nu met enkele voorselectie-instrumenten, zoals online toetsing, schriftelijke toetsen op afstand en technische voorselectiegesprekken. Deze kunnen flexibel worden ingezet, afhankelijk van het aantal sollicitanten.

Een ander mogelijk risico zijn langer dan verwachte opzeggingstermijnen, wat zou betekenen dat teams niet zo snel voltallig zijn als was voorzien (vooral doordat enkele personeel leverende instellingen inmiddels midden in de uitgebreide beoordeling zitten). In ieder geval bestaat er duidelijke overeenstemming om geen concessies aan de kwaliteit te doen.

3.3 DE OPZET VAN DE JOINT SUPERVISORY TEAMS

Het operationele toezicht op als belangrijk aangemerkte banken wordt de verantwoordelijkheid van de JST's (*Joint Supervisory Teams*). Elk JST staat onder leiding van een JST-coördinator die werkt voor de ECB, en bestaat uit een aantal toezichthouders afkomstig van de ECB en de NBA's van deelnemende lidstaten.

De ECB maakt goede vorderingen bij de werving van personeel en de voorbereidingen voor de JST's. Zoals gezegd ligt de werving van het middenkader voor DG's MPT I en II op schema. Naar verwachting zullen alle JST-coördinatoren eind juni zijn benoemd en zullen ze aan het einde van de zomer bijna allemaal bij de ECB in dienst zijn getreden. Ook bij de werving voor de JST's wordt voortgang geboekt en de verwachting is dat, van de tweehonderdtachtig in juni aangenomen medewerkers, de tweehonderd die nodig zijn om de JST's volledig operationeel te maken, in september zullen zijn begonnen. De overige medewerkers vormen een extra 'buffer'; zij treden in de loop van oktober bij de ECB in dienst.

Het afgelopen jaar is er doorgewerkt aan de voorbereidingen voor de operationalisering van de JST's. Zo is er gewerkt aan de Toezichtshandleiding, waarin de taken en verantwoordelijkheden van de JST's gedurende alle fasen van het toezichtproces zijn vastgelegd, maar ook hun organisatiestructuur en de personele bezetting.

Onlangs hebben de DG's MPT I en II enkele werkstromen in het leven geroepen die de taken, processen en infrastructuur in kaart brengen die nodig zijn om de JST's in november 2014 volledig operationeel te hebben. Deze werkstromen richten zich op de volgende prioriteiten:

- strategieën en processen ontwikkelen en organisatorische aspecten afhandelen;
- relaties opbouwen met de belangrijkste betrokkenen, met name de NBA's;
- inzicht krijgen in de risicoprofielen en voor belangrijke instellingen toezichtstrategieën formuleren;
- de vlotte overdracht van toezichttaken voorbereiden;
- terugkerende taken en werkzaamheden in verband met het doorlopend toezicht voorbereiden.

In het kader van dit proces treffen de DG's I en II voorbereidingen om de JST's in staat te stellen de resultaten van de uitgebreide beoordeling en eventuele daaruit voortvloeiende toezichtsmaatregelen te managen.

3.4 SCHEIDING VAN FUNCTIEGEBIEDEN

De GTM-Verordening schrijft voor dat de ECB interne voorschriften vaststelt en openbaar maakt teneinde de scheiding tussen de monetairbeleids- en toezichtsfunctie (en andere ECB-taken) te waarborgen, waaronder voorschriften voor beroepsgeheim en informatie-uitwisseling.

Er zijn al een aantal processen opgezet om deze scheiding organisatorisch en qua besluitvorming te verwezenlijken. De organisatorische scheiding wordt vanaf 2015 bovendien weerspiegeld en ondersteund door de huisvesting van de twee functies in aparte wijken van Frankfurt:

- het banktoezicht wordt gehuisvest in de Eurotower, het huidige gebouw van de ECB in het centrum van Frankfurt;
- het monetair beleid en de overige taakgebieden van de ECB worden gehuisvest in het nieuwe hoofdkantoor van de ECB, dat momenteel in de Franfurtse wijk Ostend wordt gebouwd.

Ook met de formulering van voorschriften voor de uitwisseling van informatie tussen het banktoezicht en het monetair beleid (en de andere functies) wordt voortgang geboekt. De toepasselijke wet- en regelgeving inzake de bescherming van vertrouwelijke informatie (met name CRD IV⁶ en Verordening (EG) nr. 2533/98 van de Raad van 23 november 1998 met betrekking tot het verzamelen van statistische gegevens door de Europese Centrale Bank⁷) en de regels aangaande het beroepsgeheim, zoals vastgelegd in het de Statuten van het ESCB, worden bij het opstellen van deze voorschriften strikt en volledig nageleefd. De ECB is ervan overtuigd een volledige, effectieve scheiding te kunnen bewerkstelligen en tegelijkertijd, waar mogelijk en gewenst, alle voordelen te kunnen genieten die van een samengaan van deze twee functies binnen dezelfde instelling verwacht mogen worden.

3.5 DE GEDRAGSCODE VOOR ECB-MEDEWERKERS EN -MANAGERS DIE BETROKKEN ZIJN BIJ HET BANKENTOEZICHT

Volgens de GTM-Verordening dient de Raad van Bestuur van de ECB een *Gedragscode voor ECB-medewerkers en -managers die bij betrokken zijn bij het banktoezicht* op te stellen en te publiceren. Als onderdeel van een algehele herziening van het ethisch kader dat voor alle ECB-medewerkers geldt, wordt er momenteel aan deze gedragscode gewerkt. Bij het opstellen van de nieuwe code wordt rekening gehouden met de in de GTM-Verordening en het Interinstitutioneel Akkoord gestelde eisen. Binnenkort, na overleg met de vertegenwoordigers van het ECB-

⁶ PB L 176 van 27.6.2013, blz. 338.

⁷ PB L 318 van 27.11.1998, blz. 8.

personeel, wordt er een concept voorgelegd aan de Raad van Toezicht en de besluitvormende organen van de ECB. Zoals afgesproken in het Interinstitutioneel Akkoord zal de ECB het Europees Parlement informeren over de hoofdpunten van de voorgestelde gedragscode voordat deze wordt goedgekeurd. De nieuwe code treedt naar verwachting in werking voordat de ECB haar toezichthoudende taken op zich neemt, in november 2014.

4 HET JURIDISCH KADER

4.1 OPENBARE RAADPLEGING OVER DE CONCEPT-GTM-KADERVERORDENING VAN DE ECB

Krachtens de GTM-Verordening dient de ECB, in overleg met de NBA's en op grond van een voorstel van de Raad van Toezicht, het kader vast te stellen voor de praktische regeling van de uitvoering van artikel 6 van de GTM-Verordening (betreffende de samenwerking tussen de ECB en de NBA's binnen het gemeenschappelijk toezichtmechanisme). Dit kader krijgt vorm in een ECB-Verordening (de GTM-Kaderverordening van de ECB).

Nadat de concept-Kaderverordening, conform de relevante bepalingen van het Interinstitutioneel Akkoord, aan de Commissie Economische en Monetaire Zaken van het Europees Parlement was gestuurd, ging op 7 februari 2014 een vier weken durende openbare raadpleging van start (tot 7 maart). Bovendien is op 19 februari bij de ECB een hoorzitting gehouden waar belanghebbenden voor het eerst de gelegenheid kregen vragen te stellen over de ontwerptekst.

De uitkomsten van de openbare raadpleging waren zeer positief. Op de sluitingsdatum had de ECB van 36 respondenten opmerkingen ontvangen. Daaronder waren bijvoorbeeld Europese en nationale verenigingen van markten en banken, financiële en kredietinstellingen, centrale banken en toezichthouders (ook van buiten het eurogebied), ministeries van Financiën en juristen. De opmerkingen zijn gepubliceerd op de website van de ECB.

Het betrof meestal technische opmerkingen, verzoeken om opheldering of aanpassing van specifieke bepalingen uit de concept-Kaderverordening. Uit de opmerkingen bleek dat de algehele opzet die in de concept-Kaderverordening werd voorgesteld, op brede steun kon rekenen. De meeste opmerkingen hadden betrekking op:

- de procedurele regels voor de vaststelling van toezichtsbesluiten door de ECB (bv. het recht gehoord te worden, toegang tot dossiers en het taalbeleid);
- de methodologie die wordt gehanteerd om het belang van onder toezicht staande instellingen te bepalen;

- paspoortkwesties;
- het regime van nauwe samenwerking;
- de status van de minder belangrijke onder toezicht staande instellingen.

Verder stelden diverse respondenten vragen over de werkwijze van de JST's of bij het onderzoek ter plaatse en, meer in het algemeen, over de manier waarop het GTM vanaf november 2014 zal functioneren. De GTM-Kaderverordening⁸ is op 25 april 2014 door de ECB gepubliceerd, samen met een Feedbackverklaring⁹ waarin nader op de opmerkingen wordt ingegaan en een overzicht wordt gegeven van de wijzigingen die op grond daarvan in de concept-Kaderverordening zijn aangebracht.

4.2 HET ECB-BESLUIT INZAKE NAUWE SAMENWERKING

In Besluit ECB/2014/5 van 31 januari 2014 inzake nauwe samenwerking met de nationale bevoegde autoriteiten van deelnemende lidstaten van landen die niet de euro als munt hebben, wordt de procedure voor het aangaan van nauwe samenwerking beschreven, en dan met name verzoeken om een nauwe samenwerking aan te gaan, de beoordeling van die verzoeken door de ECB en de eventuele opschorting of beëindiging van een nauwe samenwerking. Dit besluit is op 27 februari 2014 in werking getreden.

Waar Besluit ECB/2014/5 de procedurele aspecten van het aangaan van een nauwe samenwerking vastlegt, beschrijft de GTM-Kaderverordening hoe een nauwe samenwerking functioneert en hoe het toezicht wordt uitgeoefend als er eenmaal een nauwe samenwerking bestaat. Beide rechtshandelingen vormen daarom een aanvulling op de bepalingen over nauwe samenwerking uit artikel 7 van de GTM-Verordening.

Geen enkele lidstaat die niet de euro als munt heeft, heeft tot nu toe conform de door de GTM-Verordening en Besluit ECB/2014/5 voorziene procedures aan de andere lidstaten, de Europese Commissie, de ECB en de Europese Bankautoriteit (EBA) te kennen gegeven een nauwe samenwerking met de ECB te willen aangaan.

⁸ http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/nl_reg_ecb_2014_17_f_sign.pdf

⁹ Alleen in het Engels beschikbaar: <http://www.ecb.europa.eu/ssm/consultations/shared/pdf/framework/draft-ssm-framework-regulation-feedback.en.pdf>

4.3 AANBEVELING VAN DE ECB TOT WIJZIGING VAN VERORDENING (EG) VAN DE RAAD NR. 2532/98 – SANCTIES

Op 25 april 2014 heeft de ECB een aanbeveling¹⁰ gepubliceerd tot wijziging van Verordening (EG) van de Raad nr. 2532/98 van 23 november 1998 met betrekking tot de bevoegdheid van de ECB om sancties op te leggen¹¹, teneinde te komen tot duidelijker regels voor:

- de sancties die de ECB mag opleggen bij de vervulling van de niet met het toezicht verband houdende taken van een centrale bank;
- de administratieve boetes die de ECB mag opleggen bij de vervulling van haar toezichthoudende taken.

Dit is nodig om Verordening (EG) nr. 2532/98 en de GTM-Verordening doeltreffend en consequent te laten functioneren in de context van het GTM. Om de taken uit te voeren die haar door de GTM-Verordening worden opgedragen, mag de ECB administratieve geldboetes opleggen voor overtredingen van direct toepasselijk EU-recht¹², en sancties “wanneer een inbreuk op verordeningen of besluiten van de ECB wordt gepleegd”¹³ (hierna gezamenlijk “administratieve boetes” genoemd). De uitgangspunten en procedures voor het opleggen van administratieve geldboetes voor inbreuken op direct toepasselijk EU-recht uit hoofde van artikel 18, lid 1, van de GTM-Verordening zijn in de GTM-Verordening vastgelegd en nader bepaald in de GTM-Kaderverordening. Krachtens artikel 18, lid 7, van de GTM-Verordening mag de ECB sancties opleggen voor inbreuken op verordeningen of besluiten van de ECB, overeenkomstig Verordening (EG) nr. 2532/98¹⁴. Tegen deze achtergrond is het van bijzonder belang een samenhangend beleid te formuleren voor alle administratieve boetes die door de ECB worden opgelegd in het kader van de uitoefening van haar toezichthoudende taken uit hoofde van het GTM.

Daar komt bij dat bepaalde regels uit Verordening (EG) nr. 2532/98 afwijken van de regels uit de GTM-Verordening. Het betreft daarbij vooral de in Verordening (EG) nr. 2532/98 vastgelegde maximale hoogte van boetes en periodieke dwangsommen, procedurele regels en

¹⁰ http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/nl_rec_ecb_2014_19.pdf

¹¹ PB L 318 van 27.11.1998, blz. 4.

¹² Krachtens artikel 18, lid 1, van de GTM-Verordening mag de ECB administratieve geldboetes opleggen “indien kredietinstellingen, financiële holdings of gemengde financiële holdings opzettelijk of uit onachtzaamheid een inbreuk op een krachtens relevante rechtstreeks toepasselijke handelingen van het Unierecht geldend voorschrift plegen ten aanzien waarvan de bevoegde autoriteiten krachtens het toepasselijke Unierecht administratieve geldelijke sancties zullen kunnen opleggen”.

¹³ Artikel 18, lid 7, van de GTM-Verordening.

¹⁴ Daarnaast dient de ECB op grond van artikel 18, lid 4, van de GTM-Verordening artikel 18 toe te passen overeenkomstig de in artikel 4, lid 3, eerste alinea van de GTM-Verordening vermelde handelingen, met inbegrip van de in Verordening (EG) nr. 2532/98 vervatte procedures (indien van toepassing).

verjaringstermijnen. In de aanbeveling van de ECB tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2532/98 worden deze kwesties behandeld.

4.4 HET CONCEPT VAN DE ECB-VERORDENING INZAKE TOEZICHTSVERGOEDINGEN

Zie Paragraaf 6.2 voor nadere informatie over het concept van de ECB-Verordening inzake toezichtsvergoedingen.

5 HET TOEZICHTSMODEL

5.1 DE AFRONDING VAN DE TOEZICHTSHANDLEIDING

De Toezichtshandleiding voor het GTM is een intern document, bedoeld voor GTM-medewerkers. In de handleiding worden de processen, procedures en methodologie voor het toezicht op belangrijke en minder belangrijke instellingen behandeld. Daarbij wordt rekening gehouden met de algemeen aanvaarde uitgangspunten voor de werking van het GTM. Ook de procedures voor de samenwerking binnen het GTM en met autoriteiten daarbuiten komen erin aan bod.

De eerste concepttekst van de handleiding is op 30 januari 2014 ingediend bij de Raad van Toezicht, tijdens diens eerste vergadering. De handleiding is echter een dynamisch document dat steeds wordt bijgewerkt wanneer de methodologie door ijking wordt verfijnd en procedures aan de hand van feedback vanuit de NBA's worden verbeterd. Daarom zal de handleiding vóór, maar ook na 4 november 2014, de datum waarop de ECB haar toezichthoudende taken volledig op zich neemt, regelmatig worden bijgewerkt.

Omdat de methodologie voor de risicobeoordeling en de kwantificering van solvabiliteit en liquiditeit binnen het SREP (*Supervisory Review and Evaluation Process*, de procedure van prudentiële toetsing en evaluatie)¹⁵ grotendeels afhankelijk is van de kwaliteit en beschikbaarheid van gerapporteerde toezichtsdata, wordt er veel moeite gedaan om de reikwijdte en kwaliteit van deze gegevens en van de toezichtsinformatie voor de analyse te verbeteren.

Er zijn samen met de NBA's drie proeven gehouden, waarvoor naar beste vermogen gegevens werden verzameld. In dat kader is vooral aandacht besteed aan belangrijke variabelen en aan aanpassing en correctie van uitschieters of ontbrekende variabelen. Uit de proeven kwamen

¹⁵ SREP is de procedure die wordt gevolgd om de prudentiële toetsing te sturen en aan de onder toezicht staande instelling eventuele aanvullende eisen te stellen op het gebied van specifieke, aanvullende eigen middelen, verslaggeving, liquiditeit of andere maatregelen

belangrijke aandachtspunten naar voren wat de vergelijkbaarheid en kwaliteit van de gegevens betreft, bijvoorbeeld vanwege verschillen in verslaggevingskaders in de diverse landen, die de analyse van data, liquiditeitsratio's en renterisicoindicatoren bemoeilijken. Tegelijkertijd is de methodologie aanzienlijk verbeterd, opdat rekening wordt gehouden met beïnvloeding van de waarde van indicatoren door specifieke bedrijfsmodellen of bepaalde situaties.

Om met behulp van instrumenten van derden de grondigheid en diepgang van de analyse te vergroten is er bovendien speciale aandacht besteed aan het aanboren van extra bronnen van marktinformatie. Daarbij valt te denken aan gegevens van externe aanbieders en bij de ECB/het Eurosysteem aanwezige oplossingen. Uitbreiding van data- en informatiebronnen heeft onder andere tot voordeel dat het mogelijk wordt: i) gegevens uit toezichtsrapportages aan te vullen, ii) eventuele synergieën met andere databronnen te benutten en iii) toezichtsgegevens aan deze bronnen te toetsen.

Het bij het SREP gehanteerde concept voor de kwantificering van solvabiliteit en liquiditeit is nader uitgewerkt. In de door het GTM gevolgde aanpak worden solvabiliteitseisen gekwantificeerd voor risico's waarvoor minimumkapitaaleisen zijn gesteld (onder Pijler 1 vallende risico's) en voor andere soorten risico's waarvoor nog geen minimumeisen worden gesteld (onder Pijler 2 vallende risico's). De risico's worden binnen het SREP-kader gekwantificeerd op grond van informatie uit het RAS (risicobeoordelingssysteem) en de analyse van de ICAAP (interne solvabiliteitsbeoordelingsprocedure) van de betreffende instelling.

Ook is voortgang geboekt bij het testen van de methode voor initiële kwantificering met behulp van gegevens die van NBA's zijn verkregen. Voor die tests zijn onder andere de effecten geanalyseerd van specifieke methodologische concepten en zijn specifieke risicokwantificeringsmethodologieën geïkt en getoetst. Bovendien zijn de tests gekoppeld aan de ontwikkeling van instrumenten voor de berekeningen, modellen voor interne rapportage enzovoort, en aan de besluitvorming. Deze werkzaamheden maken deel uit van de bredere IT-ontwikkeling voor het GTM.

In de toezichtshandleiding voor het GTM wordt een bijlage opgenomen waarin de methodologie van de onderzoeken ter plaatse uiteengezet wordt. Deze dient de inspectieteams ter plaatse als richtsnoer bij allerlei beoordelingskwesties en geeft doelstellingen, technieken en op te leveren resultaten voor de onderzoeken. Het uiteindelijke doel is de consistentie te waarborgen tussen de beoordelingen en de toezichtsmaatregelen die voortvloeien uit de onderzoeken ter plaatse door de procedures op elkaar af te stemmen en een duidelijk kader te formuleren voor verdere toezichtsmaatregelen. In de methodologiebijlage worden onder andere de volgende categorieën behandeld (die overeenkomen met de risicobeoordelingsmethodologie):

- kredietrisico
- marktrisico
- operationeel risico (met inbegrip van IT en uitbesteding)
- het kader voor corporate governance en interne controle (waaronder interne governance, de risicobeheersingsfunctie, beloning en interne audit- en compliancefuncties)
- liquiditeitsrisico en kapitaalkwesties (beoordelingsprocedure voor berekening van de solvabiliteitseisen en analyse van de ICAAP)

De onderzoekers kunnen op grond van hun professioneel oordeel besluiten zo nodig verfijndere subcategorieën te hanteren.

De verwachting is niet dat de methodologie voor de onderzoeken ter plaatse gelijk blijft, maar dat deze zich mettertijd ontwikkelt en wordt bijgewerkt. De ECB streeft ernaar om, in overleg met de NBA's, de methodologie regelmatig te herzien en te actualiseren, opdat die niet alleen voldoet aan de belangrijkste uitgangspunten van proportionaliteit en de op risico gebaseerde benadering, maar ook betrekking heeft op andere relevante onderwerpen.

5.2 DE VOORBEREIDING VAN EEN OPENBARE HANDLEIDING VOOR DE TOEZICHTSPRAKTIJK

Er wordt momenteel gewerkt aan een openbaar document getiteld “Handleiding voor de toezichtspraktijk en -methodologieën binnen het Gemeenschappelijk Toezichtmechanisme”, dat vooral ten doel heeft inzicht te verschaffen in de relevante kenmerken, taken en processen van het GTM. De handleiding geeft de onder toezicht staande instellingen duidelijkheid over de uitgangspunten van de beoordeling door de toezichthouder en helpt de onzekerheid over de werking van het GTM en de verwachtingen van de toezichthouder te verminderen. De handleiding helpt de ECB bovendien om te voldoen aan de eisen die op het gebied van de informatieverstrekking aan het GTM worden gesteld, met name in:

- het Interinstitutioneel Akkoord tussen het Europees Parlement en de ECB, dat erin voorziet dat de ECB op haar website een “leidraad over haar toezichtspraktijken” publiceert;
- Het EBA-kader voor de verstrekking van toezichtsinformatie dat, op grond van CRD IV, artikel 143, lid 1, letter c, de publicatie voorschrijft van “de algemene criteria en methodieken” die bij het SREP worden gehanteerd.

De handleiding behandelt de volgende hoofdonderwerpen:

- het GTM als eerste pijler van een Europese bankenunie;
- de algehele doelstellingen, de aard en reikwijdte (geografisch, institutioneel en functioneel) en de belangrijkste werkingsgrondslagen van het GTM;
- de concepten belangrijke en minder belangrijke instellingen en de criteria daarvoor;
- de belangrijkste wetten en regels die op de werking van het GTM van toepassing zijn en hun onderlinge wisselwerking;
- de werking van het GTM in de praktijk;
- de belangrijkste structuren en organen van de ECB;
- de samenwerking tussen de ECB en de NBA's van de deelnemende lidstaten;
- het beleid inzake het toezicht op belangrijke en op minder belangrijke instellingen en de taakverdeling tussen de ECB en de NBA's voor beide categorieën instellingen.
- de organisatiestructuur binnen de ECB;
- de samenwerking tussen het GTM en andere autoriteiten;
- het concept "nauwe samenwerking", dat landen die niet de euro als munt hebben in staat stelt zich bij het GTM aan te sluiten.
- de belangrijkste toezichtstaken op diverse toezichtsgebieden en de doelen, frequentie en gewenste resultaten daarvan (waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen het toezicht op belangrijke en minder belangrijke instellingen);
- procedures om de consistentie van het toezicht binnen het GTM te bevorderen en te borgen;
- belangrijke procedurele regels, bijvoorbeeld voor toegang tot de informatieomgeving en voor het taalregime;
- basiskennmerken van de gemeenschappelijke GTM-methodiek voor risicobeoordeling en de kwantificering van solvabiliteits- en liquiditeitsvereisten.

Het is de bedoeling dat de handleiding gepubliceerd wordt ruim voordat het GTM met zijn werkzaamheden begint.

6 DE VOORBEREIDINGEN VOOR ANDERE RELEVANTE TAAKGEBIEDEN

6.1 HET KADER VOOR DE RAPPORTAGE VAN TOEZICHTGEGEVENS

De rapportagehandleiding voor het GTM-toezicht, een intern document waarin het beleid ten aanzien van de toezichtsrapportage en het gegevens- en rapportagekader voor het GTM worden beschreven, is in april als een “dynamisch document” goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Aangezien de gegevens die nodig zijn voor een centraal risicobeoordelingssysteem (RAS) sterk bepalend zijn geweest voor de opzet van het kader voor toezichtsrapportage, hangt het van de diverse risicoprofielen van een bank af in welke categorieën variabelen in het rapportagekader worden opgenomen.

De Raad van Toezicht heeft toestemming geven voor een derde proef met gegevensverzameling (SPE-3, ofwel SSM Pilot Exercise 3), begin maart, bij wijze van voortzetting en verdere uitwerking van de voorbereidingen voor met name het RAS. Het hoofddoel van SPE-3 is verdere verbetering van de voor het RAS gebruikte methodologieën. Inhoudelijk is de proef zorgvuldig gecoördineerd met de NBA's. Dat de laatste gegevens over eind december 2013 worden verzameld, is essentieel voor de verdere uitbreiding van de huidige, relatief korte tijdreeksen. Belangrijk is verder dat de pilot de overgangswerkzaamheden van de nieuwe JST's ondersteunt, die deze datareeksen nu bij hun eigen voorbereidende werk kunnen gebruiken. Deze pilot helpt banken, NBA's en de ECB bij het opzetten van de toekomstige, reguliere vormen van gegevensverzameling. Al het mogelijke wordt gedaan om de verzoeken tot gegevensverzameling goed te coördineren en dubbel werk of overlapping met andere dataprojecten te voorkomen.

Een andere belangrijke taak die nog loopt is het ontwerp van het datakader voor minder belangrijke instellingen. De grootste uitdaging is een evenwicht te vinden tussen enerzijds de eis dat banken een nuttige dataset aanleveren en anderzijds het voorkómen dat de regeldruk te hoog wordt, vooral voor de kleine banken.

Het SUBA-systeem, het datasysteem voor het bankentoezicht dat nodig is voor de ontvangst van toezichts- en metadata bij de ECB, bevindt zich in de uitvoeringsfase. SUBA (*Supervisory Banking*) zorgt voor de opslag, verwerking, validatie, consistentiecontrole, geheimhouding en verspreiding van gegevens. SUBA voldoet aan de technische uitvoeringsnormen van de EBA voor toezichtsrapportage (*Implementing Technical Standards on supervisory reporting*, door de EBA in juli 2013 gepubliceerd) en zal geleidelijk ook andere reguliere toezichtsgegevens gaan bevatten die niet door de EBA zijn geharmoniseerd. In het systeem zal ook plaats zijn voor

gegevens over banken, zowel over individuele banken als bankconcerns (geconsolideerde gegevens).

De eerste fase moet in juli 2014 zijn afgerond. SUBA wordt gekoppeld aan de RIAD-database (*Register of Institutions and Affiliates Database*), die organisatorische en belangrijke bedrijfsinformatie over de banken en de opzet van bankconcerns (referentiegegevens dus) moet gaan bevatten. RIAD is ook direct van nut bij ondersteunende taken, zoals de vaststelling welke bankconcerns belangrijk zijn en onder direct toezicht van de ECB vallen.

6.2 HET KADER VOOR TOEZICHTVERGOEDINGEN

Overeenkomstig de GTM-Verordening brengt de ECB jaarlijks een vergoeding in rekening bij in een deelnemende lidstaat gevestigde kredietinstellingen en bij in een deelnemende lidstaat gevestigde bijkantoren van kredietinstellingen die in een niet-deelnemende lidstaat zijn gevestigd. Het is de bedoeling dat de berekening van de vergoeding voor het GTM wordt geregeld in een ECB-Verordening waarin de regels en procedures voor GTM-vergoedingen worden vastgelegd, teneinde te komen tot vergoedingen die kostenefficiënt en proportioneel zijn en voldoen aan de transparantienormen.

In de periode sinds het vorige kwartaalverslag van het GTM heeft de ECB een concept-Verordening inzake toezichtsvergoedingen opgesteld waarin de volgende hoofdpunten aan bod komen:

- de criteria om het totaalbedrag van de jaarlijkse toezichtvergoeding vast te stellen;
- de regelingen voor de berekening van de jaarlijkse toezichtvergoeding die onder toezicht staande instellingen verschuldigd zijn.
- de procedure voor de inning van de jaarlijkse toezichtvergoeding.

Het overleg met de NBA's over de concept-Verordening van de ECB inzake toezichtvergoedingen is inmiddels van start gegaan. De volgende stappen zijn: het voorstel voor de ECB-vergoedingenmethodologie afronden en het concept van de ECB-Verordening inzake toezichtvergoedingen publiceren ten behoeve van een openbare raadpleging. Het is de bedoeling dat de openbare raadpleging eind mei 2014 begint.

6.3 DE IT-INFRASTRUCTUUR

De opbouw van nieuwe bedrijfsprocessen en -activiteiten voor het GTM wordt ondersteund door de volgende IT-werkstromen:

- *Gemeenschappelijke IT-diensten* – In de tijdelijke behuizing van de GTM-medewerkers zijn nieuwe werkplekken ingericht. Daarop moeten in het late najaar van 2014 in totaal 1100 nieuwe werkplekken gevolgd zijn. De NBA's hebben toegang tot GTM-applicaties via CoreNet, de netwerkinfrastructuur die momenteel al door de NCB's wordt gebruikt (enkele NBA's uitgezonderd, waarvoor misschien een andere oplossing nodig is). Mogelijkheden om ondertekende en versleutelde berichten uit te wisselen worden momenteel onderzocht.
- *Samenwerking, werkstromen en informatiemanagement* – Op dit moment wordt het IT-project voor het beheer van contactgegevens en het afhandelen van vragen (e-Contact) geïmplementeerd. De eerste functionaliteiten worden naar verwachting eind mei 2014 in gebruik genomen. Tegelijkertijd wordt er doorgewerkt aan betere toegang tot DARWIN (het document- en bestandsbeheersysteem van de ECB) voor NBA's die geen deel uitmaken van hun nationale centrale bank.
- *ERP (Enterprise Resource Planning)* – Wat de GTM-begroting, de organisatiestructuur en met de rapportages samenhangende veranderingen betreft: de operationele eisen die daaraan gesteld moeten worden en de mogelijke oplossingen zijn met vertegenwoordigers van de organisatie-eenheden in kaart gebracht en worden momenteel ontwikkeld; de komende maanden worden verdere updates verwacht. De ECB heeft voor de kostprijscalculatie, facturering, incasso en afstemming de SAP-modules "Public Sector Collection and Disbursement" en "Tax and Revenue Management" als geschikte oplossingen aangewezen. De eerste van deze modules wordt momenteel ontwikkeld en die ontwikkeling heeft baat bij het regelmatig overleg met vertegenwoordigers van de organisatie-eenheden.
- *Verzameling, kwaliteitsbeheer en analyse van gegevens* – De voorbereidende fase van het SUBA-datasysteemproject is afgerond. Het project is hoofdzakelijk bedoeld om het de ECB mogelijk te maken specifieke toezichtsinformatie uit alle GTM-landen te ontvangen in XBRL-format, conform het kader voor technische uitvoeringsnormen van de EBA. Na de voorbereiding en uitvoering van 1) een uitgebreide aanbesteding om een geschikte IT-aanbieder te vinden, 2) de keuze van de benodigde software-elementen en 3) de ontwikkeling en tests van het SUBA-prototype voor het verzamelen en valideren van toezichtsgegevens, komt het project in de implementatiefase.
- *IMAS (Information Management System)* – IMAS vormt de basis voor procesharmonisatie en consistentie in het toezicht op bankinstellingen. Vooral in de beginfase van het GTM zal het IMAS daarvoor een cruciale waarborg bieden dat de gemeenschappelijke methodiek en normen door alle JST's worden toegepast. Voorts wordt het een duidelijk zichtbaar teken voor alle NBA's dat het GTM volledig operationeel is. Daar komt bij dat een stabiele, efficiënte en gebruikersvriendelijke

oplossing de acceptatie van het GTM op vele niveaus ten goede zou moeten komen. Er is daarom besloten een bestaande IT-oplossing die zich bij een van de NBA's al heeft bewezen, als kern voor IMAS te gebruiken en deze verder aan de wensen en eisen van het GTM aan te passen.

7 DE UITGEBREIDE BEOORDELING

Sinds het vorige kwartaalverslag werd aangeboden, zijn er aanzienlijke vorderingen geboekt met de uitgebreide beoordeling. De drie hoofddoelen van deze beoordeling zijn:

- transparantie te verkrijgen door de kwaliteit van de informatie over de staat van de banken te verbeteren;
- te bepalen of en zo ja waar er eventueel corrigerende maatregelen nodig zijn en deze uit te voeren;
- vertrouwen te winnen door alle belanghebbenden ervan te overtuigen dat banken fundamenteel gezond en te vertrouwen zijn.

De belangrijkste methodologische componenten van de beoordeling zijn een activakwaliteitsbeoordeling (*asset quality review, AQR*) en een stresstest.

Het gehele proces is officieel begonnen met de vaststelling van Besluit/ECB/2014/3 van 4 februari 2014 inzake de vaststelling van de kredietinstellingen die onderworpen worden aan de uitgebreide beoordeling. De Raad van Bestuur heeft zijn goedkeuring aan dit besluit gehecht op grond van een voorstel van de Raad van Toezicht.

Teneinde de beoordeling te kunnen afronden vóór het GTM-toezicht in november 2014 operationeel wordt, zijn er de afgelopen maanden diverse belangrijke mijlpalen bereikt en kernprocessen gestart.

7.1 DE AFRONDING VAN DE PORTEFEUILLESELECTIE VOOR DE AQR

De eerste fase van de AQR, de selectie van de te onderzoeken portefeuilles, is afgerond. Voor de selectie is een op risico gebaseerd beleid gevolgd en zij is uitgevoerd in nauwe samenwerking tussen de NBA's en de ECB, waarbij de NBA's voorstellen hebben ingediend bij het Centraal Projectbureau van de ECB. Deze werden in bilateraal overleg besproken, waarna een akkoord werd bereikt over de definitieve selectie. De totale risicogewogen activa in de bankboeken van de bankconcerns die voor de beoordeling zijn geselecteerd, bedragen ongeveer EUR 3,7 biljoen, wat overeenkomt met 58% van de totale voor kredietrisico gewogen activa van de aan de beoordeling onderworpen banken.

Daarnaast wordt bij 29 banken met materiële handelsboekrisico's een specifieke, op de bank toegesneden AQR op het handelsboek uitgevoerd. Deze component bestaat uit een kwalitatieve analyse van de belangrijkste handelsboekprocessen en een kwantitatieve analyse van de belangrijkste modellen voor de prijsbepaling van derivaten. Voor de kwalitatieve analyse wordt gekeken naar de doeltreffendheid en geschiktheid van de belangrijkste processen die banken volgen om de reële waarde van al hun handelsboekposities te berekenen en te bewaken. De kwantitatieve analyse richt zich op de robuustheid van de belangrijkste prijsmodellen die banken gebruiken bij de waardering van “level 3-derivaten”. De selectie van de relevante prijsmodellen is afgerond.

7.2 PROJECTOPZET EN GRENSOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING

Het opzetten van projectstructuren en relevante hulpmiddelen op nationaal niveau is tijdig afgerond, vóór het begin van de uitvoeringsfase van de AQR. De NBA's hebben de externen die het proces ondersteunen (externe consultants en auditfirma's) inmiddels aangetrokken. De uitvoering op nationaal niveau wordt gecoördineerd door nationale projectbureaus onder toezicht van nationale stuurcomités. Beide nationale structuren, het werd in het vorige kwartaalverslag al beschreven, rapporteren aan de bevoegde structuren bij de ECB, namelijk het Centraal Projectbureau van de ECB en het CASC (*Comprehensive Assessment Steering Committee*, Stuurcomité uitgebreide beoordelingen). De werkzaamheden ter plaatse, bij de afzonderlijke banken, worden uitgevoerd door onderzoeksteams die zijn samengesteld uit medewerkers en auditors van de NBA's. Landenteams die zijn samengesteld uit deskundigen van de ECB en tot taak hebben op nationaal en centraal niveau technische bijstand te verlenen en bij te dragen aan de kwaliteitsborging, zijn inmiddels ingesteld en in de afzonderlijke lidstaten met hun werkzaamheden begonnen.

Het kader voor de samenwerking tussen thuis- en gastlanden op het gebied van de uitgebreide beoordeling is gereed en er zijn bilaterale afspraken gemaakt tussen toezichtsautoriteiten. Dit is van cruciaal belang voor de AQR, want een groot aantal instellingen die onder de uitgebreide beoordeling vallen, opereren internationaal en beschikken over buitenlandse portefeuilles die een uitgebreide beoordeling moeten ondergaan. De afspraken hebben niet alleen betrekking op de samenwerking tussen de NBA's van verschillende lidstaten van het GTM, maar ook op die tussen NBA's van GTM-landen en toezichtsautoriteiten uit landen die geen deel uitmaken van het GTM, zowel binnen de EU als daarbuiten. Bij de ECB is een reeks workshops met de betrokken autoriteiten uit niet-GTM-landen gehouden om de samenwerkingsvormen te bespreken en vast te leggen. Daarbij waren ook de EBA, de Europese Commissie en de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA) betrokken.

7.3 DE PUBLICATIE VAN HET HANDBOEK-FASE 2

Op 11 maart 2014 is het handboek met de specifieke methodologie voor de uitvoeringsfase van de AQR (fase 2) op de website van de ECB gepubliceerd. In het document worden de tien werkblokken behandeld die in fase 2 moeten worden afgerond, waaronder procedures voor:

- de validering van gegevens en de controle van de in modellen in te voeren data;
- de waardering van significante blootstellingen aan risico's en vaststelling van de noodzaak voorzieningen te vormen;
- het gebruik van in de bedrijfstak gangbare benchmarks bij het bepalen van marktwaarde;
- de kwaliteitsborging en het bijhouden van de voortgang om tijdige oplevering te garanderen.

Het handboek dient alle bij de AQR betrokken partijen als uniform naslagwerk en geeft specifieke richtlijnen voor alle te doorlopen stappen. Het handboek is vóór publicatie aan een intensief proces van technische analyse en bijstelling onderworpen geweest. Daarbij waren de NBA's en auditfirma's betrokken.

7.4 DE UITVOERING VAN DE AQR'S, KWALITEITSBORGING EN GEHEIMHOUDING VAN GEGEVENS

De onderzoeksteams zijn in februari met hun werkzaamheden ter plaatse begonnen en hebben het eerste werkblok (beoordeling van processen, beleid en boekhoudkundige behandeling) eind maart afgerond. Er wordt op dit moment gewerkt aan de validering van de integriteit van de gegevens en aan de analyse van de kredietportefeuille. De analyse van de gezamenlijke voorzieningen begint medio april. De ECB is zich ervan bewust dat het grote inspanningen van de banken zou vergen om in relatief korte tijd een grote hoeveelheid gedetailleerde gegevens te moeten rapporteren. Om de rapportagedruk zo klein mogelijk te houden zonder de kwaliteit van de AQR te schaden, heeft het Projectbureau bij de ECB daarom geprobeerd de betreffende digitale formulieren te stroomlijnen. De ECB is al in gesprek met hooggeplaatste vertegenwoordigers van de te beoordelen banken en dit overleg gaat gedurende de rest van het proces door.

Kwaliteitsborging is met name van belang om de integriteit en vergelijkbaarheid van de uitkomsten van de uitgebreide beoordeling te garanderen en ervoor te zorgen dat voor alle instellingen en landen dezelfde maatstaven worden gehanteerd. Daartoe is het navolgende kwaliteitsborgingskader in het leven geroepen, dat uit drie 'lagen' bestaat:

- de onderzoeksteams bij de banken zijn verantwoordelijk voor de validering van de gegevens die zij aan de NBA's overhandigen;
- de NBA-teams die verantwoordelijk zijn voor technische bijstand en kwaliteitsborging en de landenteams van de ECB voeren nadere (validatie)controles uit bij banken die onder hun jurisdictie vallen;
- het Projectbureau van de ECB beoordeelt de kwaliteit van de vanuit de NBA's aangeboden gegevens en voert ook controles en analyses op landniveau uit.

Het geniet de hoogste prioriteit dat de geheimhouding van alle gegevens die bij de uitgebreide beoordeling worden aangeleverd, gewaarborgd is, zowel om de rechten van de betrokken instellingen te beschermen als om het communicatieproces ordelijk te laten verlopen en te voorkomen dat informatie uitlekt. Alle partijen die bij de uitvoering van de uitgebreide beoordeling betrokken zijn, hebben geheimhoudingsverklaringen getekend en de ECB heeft veel moeite gedaan om de veilige overdracht en opslag van gegevens te waarborgen en ongeoorloofde toegang uit te sluiten.

7.5 DE STRESSTEST

De ECB heeft in een persbericht van 3 februari 2014 bevestigd dat zij de belangrijkste parameters voor de stresstest die door de EBA op 31 januari 2014 bekendgemaakt zijn, zal hanteren. Voor het basisscenario wordt een solvabiliteitseis van 8% tier 1-kernkapitaal (CET1) gesteld, voor het ongunstige scenario geldt een eis van 5,5% CET1. De stresstest is een van de twee kernelementen van de uitgebreide beoordeling en de uitkomsten van de AQR worden daarom in de stresstest voor de GTM-landen opgenomen.

De stresstest heeft betrekking op een periode van drie jaar (december 2013-december 2016). Het basisscenario is door de Europese Commissie ontwikkeld. Het ongunstige scenario is, in nauwe samenwerking met de ECB en EBA, ontwikkeld door het ECSR, net als bij eerdere stresstests. De details van de scenario's zijn op 29 april 2014 bekendgemaakt.

7.6 TE NEMEN MAATREGELEN BIJ KAPITAALTEKORTEN

In een persbericht van 29 april 2014 heeft de ECB de maatregelen toegelicht die banken gevraagd worden te nemen indien hun solvabiliteitsratio's, zoals vastgesteld in de uitgebreide beoordeling, onder de geldende drempelwaarden blijven, met name wat timing en in aanmerking komende vermogensinstrumenten betreft.

Bij kapitaaltekorten moeten de betrokken banken plannen indienen waarin zij beschrijven hoe zij het tekort denken aan te vullen. Kapitaaltekorten die in het kader van de AQR of het basisscenario van de stresstest zijn vastgesteld, dienen binnen zes maanden te worden gedekt, tekorten die uit het ongunstige stresstestscenario naar voren komen, binnen negen maanden. De periode van zes respectievelijk negen maanden gaat in op de datum, in oktober 2014, waarop de resultaten van de uitgebreide beoordeling worden gepubliceerd.

Wat de daarbij te gebruiken kapitaalinstrumenten betreft: tekorten die uit de AQR en het basisstresstestscenario naar voren komen, kunnen alleen worden gedekt door tier 1-kernkapitaalinstrumenten (CET1), zoals omschreven in artikel 50 van de CRR. Kapitaaltekorten die uit het negatieve scenario naar voren komen, kunnen met CET1-instrumenten en/of met instrumenten voor conversie of afwaardering conform het bepaalde van artikel 52 van de CRR (d.w.z.. aanvullend-tier 1-instrumenten). Het gebruik van aanvullend-tier 1-instrumenten wordt beperkt tot een maximum van 1% van de totale risicogewogen activa, waarbij de volgende specificaties van toepassing zijn¹⁶:

- instrumenten met een trigger onder 5,5% CET1: 0% van de totale risicogewogen activa;
- instrumenten met een trigger van of boven 5,5% en onder 6% CET1: tot 0,25% van de totale risicogewogen activa;
- instrumenten met een trigger van of boven 5,5% en onder 7% CET1: tot 0,5% van de totale risicogewogen activa;
- instrumenten met een trigger van of boven 7% CET1: tot 1% van de totale risicogewogen activa.

8 VERANTWOORDING

In de GTM-Verordening en het Interinstitutioneel Akkoord tussen het Europees Parlement en de ECB zijn duidelijke procedures vastgelegd voor de benoeming van de Voorzitter en Vicevoorzitter van de Raad van Bestuur. Mevrouw Sabine Lautenschläger, lid van de ECB-Directie, is op 11 februari 2014 benoemd tot Vicevoorzitter van de Raad van Toezicht, op voordracht van de Raad van Bestuur van de ECB en na een hoorzitting voor ECON op 3 februari 2014 en aanvaarding van de voordracht door het Parlement op 5 februari 2014.

De GTM-Verordening voorziet in verschillende methoden van verantwoording aan het Europees Parlement en de EU-Raad. Eén belangrijke manier waarop verantwoording wordt

¹⁶ Een voorbeeld van de wijze waarop deze specificaties toegepast moeten worden, is te vinden in de “Note on the comprehensive assessment”. Deze is op 29 april 2014 tegelijk met het eerder genoemde persbericht gepubliceerd.

afgelegd, zijn de vaste hoorzittingen en ad-hocgedachtewisselingen met de Voorzitter van de Raad van Toezicht bij zowel ECON als de Eurogroep.

De Voorzitter van de Raad van Toezicht, mevrouw Danièle Nouy, heeft het eerste kwartaalverslag van het GTM op 4 februari 2014 aan het Europees Parlement aangeboden tijdens een speciale, ad-hocgedachtewisseling, en op 18 februari 2014 aan de vergadering van de Ecofin-Raad. ECON's eerste reguliere hoorzitting met mevrouw Nouy werd gehouden op 18 maart 2014. Zij bracht daar verslag uit en wisselde van gedachten over de voortgang van de voorbereidingen voor het GTM en de uitgebreide beoordeling. De ECB heeft verder haar schriftelijke antwoorden gepubliceerd op kort voor de hoorzitting binnengekomen vragen van Europees Parlementsleden.

Over de oprichting van het GTM en de voortgang van de uitgebreide beoordeling heeft zij eveneens verslag uitgebracht aan de op 25 maart 2014 gehouden vergadering van de Financial Stability Table van het EFC (Economic and Financial Committee) en aan de informele vergadering van de Ecofin-Raad van 2 april 2014. Vanaf 4 november 2014, als de ECB haar toezichtstaken volledig op zich heeft genomen, wordt voor het GTM verantwoording afgelegd aan de Eurogroep, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van lidstaten van het GTM die niet tot het eurogebied behoren.

Op 4 februari 2014, voorafgaand dus aan de op 7 februari begonnen openbare raadpleging, heeft het Europees Parlement de concept-Kaderverordening ontvangen, zoals bepaald in het Interinstitutioneel Akkoord (paragraaf V).

Krachtens het Interinstitutioneel Akkoord ontvangt de bevoegde commissie van het Europees Parlement de notulen van alle vergaderingen van de Raad van Toezicht. Aangezien de notulen doorgaans een maand na de vergadering worden afgerond en vastgesteld, heeft de ECB tijdens de verslagperiode de notulen van de tussen januari en medio maart 2014 gehouden vergaderingen van de Raad van Toezicht opgestuurd. Deze documenten waren aangemerkt als vertrouwelijk ("ECB-Confidential"). Hierbij dient men te bedenken dat het Interinstitutioneel Akkoord (paragraaf I, lid 5) bepaalt dat het Europees Parlement met name "beschermende maatregelen [dient uit te voeren] die aansluiten bij de mate van gevoeligheid van de van de ECB afkomstige informatie en documenten" en dat het "de ECB [dient te verzoeken] om toestemming voor openbaarmaking aan andere personen of instellingen" dan de ECON-leden die deze notulen ontvangen.

9 VERVOLGSTAPPEN EN TOEKOMSTIGE UITDAGINGEN

Voorafgaand aan het derde kwartaalverslag, dat voor begin augustus 2014 gepland is, wil de ECB met name:

- het voorstel inzake de methodologie voor de door de ECB in rekening te brengen toezichtsvergoeding alsmede de ECB-concept-Verordening inzake toezichtsvergoedingen afronden, opdat er een openbare raadpleging kan worden gehouden. Voorafgaand aan de openbare raadpleging wordt de concept-Verordening, zoals overeengekomen in het Interinstitutioneel Akkoord, aan de bevoegde commissie van het Europees Parlement gestuurd;
- het eerste contingent (van ongeveer tweehonderdtachtig) toezichtmedewerkers selecteren en de JST-coördinatoren benoemen;
- de interne ECB-regels inzake functiescheiding en informatie-uitwisseling opstellen en goedkeuren.

Deze belangrijke mijlpalen zijn in de tabel hieronder opgenomen, evenals die van het laatste kwartaal van de overgangperiode tot 4 november 2014, de datum waarop de ECB haar toezichtstaken op zich neemt.

Belangrijke mijlpalen

Wat	Wanneer
Start openbare raadpleging ECB-concept-Verordening inzake toezichtsvergoedingen	eind mei 2014
Benoeming JST-coördinatoren	mei-juni 2014
Selectie eerste contingent toezichtsmedewerkers (ong. 280)	begin zomer 2014
Testfase voor indienen toezichtsgegevens	zomer 2014
Interne ECB-regels voor functiescheiding en informatie-uitwisseling	zomer 2014
<i>Derde kwartaalverslag aan Europees Parlement, EU-Raad en Europese Commissie</i>	<i>augustus 2014</i>
Bekendmaking lijst belangrijke banken	voor 4 september 2014
Selectie tweede contingent toezichtsmedewerkers (ong. 300)	einde zomer 2014
ECB-Besluit inzake de selectie van de leden van de Administratieve Raad voor Toetsing	(uiterlijk) september 2014
Herziening van het ethisch kader van de ECB (met inbegrip van de gedragscode voor de ECB-managers en -medewerkers die zijn betrokken bij het banktoezicht)	september 2014
Resultaten van de uitgebreide beoordeling	oktober 2014
ECB-Verordening inzake toezichtsvergoedingen	oktober 2014
Publicatie van het ECB-handboek voor de toezichtspraktijk	vóór eind oktober 2014
<i>Vierde kwartaalverslag aan Europees Parlement, EU-Raad en Europese Commissie</i>	<i>november 2014</i>
Aanvang toezicht	4 november 2014